

De infantum ac paruulorum salute: dé que Christi dicto, Sinite paruulos venire ad me, &c. Conclusiones 145.

<https://hdl.handle.net/1874/452985>

hec 4
De infantum

ac paruulorum fa

lute: de' que Christi dicto, Si-
nite paruulos uenire
ad me, &c.

CONCLVSIONES

145.

THOMA NAOGEORE
go Straubingensi au-
tore.

BASILEAE, PER IOAN-
nem Oporinum.

THE UNIVERSITY OF

CHICAGO

LIBRARY

1215 EAST 58TH STREET

CHICAGO, ILL.

60607-7073

1988

JOHN A. HARRIS

1988

1988

THE UNIVERSITY OF

CHICAGO

CLARISSIMO AC D
EISSIMO uiro D. Ioanni à Lasco, Baro-
ni Polonia, domino & fratri suo,
Thomas Naogeorgus

S. D. P.

BLATVS est mihi
nuper (uir clarissi-
me) innominati cu-
iusdam libellus, in
quo autor uiginti
ponit fundamenta,

quibus paruulorum salutem gnauiter
oppugnat: cōtenditq; Christi di-
ctum, Sinite paruulos uenire ad me,
& nolite prohibere: talium enim
est regnum cœlorum: non de pueris
ætate, quos ille carnales appellat,
sed de spiritualibus duntaxat intelli-
gendum esse. Accusat insuper Eccle-
siam ac nos omnes, erroris & igno-
rantia, quòd eam Christi sententiã
de priorũ paruulis intelligamus, do-
ceamusq; eorum esse regnum cœlo-
rum,

4
rum. Quum ergo is, qui eum mihi li-
bellum exhibuerat, rogaret, quid de
eo sentirem: respondi, mihi non pla-
cere. uoluiq; pro meo munere, luctu-
lento aliquo & iusto libro illius refu-
tare argumenta: sed spacijs exclusis
iniquis (ut Virgiliano dicto utar) iu-
stam cōmentationem omittere sum
coactus. Ne tamē nihil agerem, bre-
uibus tantum Conclusionibus (ut
uocant) respondi, nostramq; senten-
tiam tutatus sum. Volebam quidem
his & illius libellum adiungere, quo
melius utrinque res expensā, decidi-
posset: sed obstitit, quod libellus e-
rat Germanicè scriptus: & is qui mi-
hi ad legendum dederat, extemplo,
uix argumētis à me annotatis & de-
scriptis, repetijt, neque hactenus ul-
lum aliud exemplar nactus sum. Ad
te autem (uir clarissime) hasce meas
ineptias misi, ut quoniam nunc uere
Episcopi munere fungeris in domo
Dei, & singulari polles eruditione
ac

5
ac eloquentia, hinc diligentius hoc
de negotio cogitandi, illiꝫ auctori
copiosius nervosiusꝫ respondendi
haberes occasionē. Bene vale, me
que dilige: nam ego te diligo.

Datum Stutgardiaꝫ, 23.

Maij. 1556.

4 3

DE

6

DE INFANTVM AC
PARVVLORVM SALV-
te: deq; Christi dicto, Sinite par-
uulos uenire ad me, &c.
Conclusiones.

CONCLUSIO PRIMA.

Quod libelli autor nomē suum dissimulat,
suspectum est & prauum. 10. 3. Qui ma-
le agit, odit lucem.

2.

In bonis nostris operibus uanam gloriam affe-
ctare, duntaxat prohibitum est: alioquin ad Dei
gloriam, proximiq; utilitatem, nō debent abscon-
di. Matth. 5. Sic luceat lux uestra coram hominib;
us, ut uideant opera uestra bona, & glorificent
patrem uestrum cœlestem.

3.

Veritatem Dei pro officio confiteri nemo eru-
bescere debet, tametsi uideatur periculosum. Mat.
10. Luc. 9. 12.

4.

Nihil est quod dicat, nomen suum odiosum esse,
se, aut certè non satis gratiosum. Nam & Aposto-
lorum prophetarumq; nomen non minus coram
mundo odiosum erat: nihilo minus tamen aut pers-
onaliter

Conclusiones.

7

sonaliter ipsi docuerunt, aut nomen suum scriptis
addiderunt, sicut manifestum est.

5.

Quamobrem si quid in autore Apostolici ac
Christiani spiritus esset, (quemadmodum iactat
se, solumq; se Christi sensum habere putat) ueri-
tatem confiteri nõ erubesceret, neq; metueret, sed
nomen suum apponeret.

6.

Quicumq; non uocatus, & absq; mandato uel
sermone uel scripto quicquam in ecclesia docet,
nihil de eo boni sperandum est, & poenas presump-
tionis daturus est. Hier. 23. Non mittebam pro-
phetas, & ipsi currebant, &c.

7.

Bona intentio (quam dicunt) hac in re nihil
habet loci: ut nempe existimet, ecclesiam fidemq;
perituram, nisi subueniat. Stulta est huiusmodi uo-
luntas, et animaduersione digna, sicut de Oza scri-
ptum est 2. Reg. 6. & Psal. 49.

8.

Nemo plus Ecclesiã diligere potest, nec diligit,
quam Christus. is etiam operarios uocabit in ui-
neam suam, ac messem. Matth. 20. Luc. 16. Nihil
opus, ut semet quisquam intrudat.

9.

Christus in Euangelio quibusdam precipit, ne

¶

4

quid

8 De infantum baptifmo
quid de fe loquantur & prædicent alijs: quibus
uerò, ut fe prædicent. Vnde fatis intelligi potefl, fe
non promifcuc ab omnibus, fed à uocatis prædica
ri uelle. Matth. 8. Luc. 9.

10.

Quod fi ergo libelli autor ad docendum non
efl uocatus (ut fufpicor) iure à publicè fcribendo
docendoq; abflinere debet. Familiam fuam domi
in filentio docere potefl.

11.

Quòd Chrifti dictum, Sinite paruulos uenire
ad me, ac nolite prohibere, &c. à pueris infantib.
iuxta etatem aufert: inde cõfltat, cum de paruulo
rum ex Chriftianis parentibus natorum falute ni
hil recti sentire. Nec ab hac nota liberatur, quòd
fe paruulos condemnare nolle proteflatur.

12.

Prædicta Chrifti uerba, ecclefia hucusq; de par
uulis etate intellexit ac expoſuit, ad parentū con
ſolationē, ac fiduciam erga Chriftum: neq; id ab
ſurdè. Quod fi uerò autor illius libelli de talibus
paruulis ea intelligi non uult, aliam de paruulo
rum falute ſententiam proferre debuit, ſi reuera
eos nollet condemnare.

13.

Quia autem nullam adfert, & hanc nobis pæ
riter auferre contendit, conſtat, cum paruulorum
ſalutem

Conclusiones.

9

salutem in dubium ponere, & non credere.

14.

Diuina electio prædestinatioq; in genere, ac occultè pronunciant de omnibus hominibus: iuxta quas, particulariter de ecclesiæ membris iudicari non potest. quandoquidem ecclesia de manifestis, non de occultis iudicat.

15.

Nec ab electione inchoandum est iudicium: altior est enim nobis, et incognita. sed ab infimis & manifestis ascendendum ad electionem Dei.

16.

Nullus unquã Apostolus aut Propheta ita docuit: Si electus es, saluus eris. Hoc enim esset incipere à minus notis & altioribus.

17.

Sed concionum illarum summa fuit: Poenitentiam agite, & credite Euangelio. Item: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit, filius Dei est, & hæres. Ioan. 1. 3. & 1. Ioan. 5. Mar. 1. Rom. 3. Gal. 3. Act. 16.

18.

Ideo ecclesiæ iudicium consistit in doctrina, ceremonijs uel sacramentis, et externis operibus, à quibus iuxta Scripturas ascēdi ac perueniri potest ad electionem, ut à notis ad minus nota.

4

5

19.

10 De infantum baptismo

19.

Qui Euangelij doctrinam amat, & libenter audit, cum iudicat ecclesia credere, Deiq; habere spiritum: & consequenter, electum esse. Io. 8. Qui ex Deo est, uerba Dei audit.

20.

Sic ecclesia iudicat de omnibus baptisatis, quod sint membra Christi, eiusq; beneficiorum participes et electi. Gal. 3. Quicumq; baptisati estis, Christum induistis.

21.

Qui accedit ad Domini mensam, is iudicatur credere, salutisq; suae fiduciam in Christi mortem collocare, esseq; in communionem corporis Christi. 1. Cor. 10. Panis quem frangimus, nonne est communicio corporis Christi?

22.

De ijs qui bona faciunt in fide, pronunciat ecclesia, quod iusti et ex Deo sint. 1. Io. 3. Io. 5. De male facientibus autem, quod sint e diabolus, nec Dei regnum uisuri. 1. Io. 3. Gal. 5. Eph. 5. 1. Cor. 6.

23.

Huiusmodi autem Ecclesiae iudicium iuxta Scripturas, de praesenti est, non de futuro: cumq; haec adiectione, Si tales esse perseuerant.

24.

Et tametsi Ecclesiam interdum iudicando de quibusdam

Conclusiones.

11

quibusdā uel multis uel paucis, qui baptisati sunt, Euangeliumq; amāt, bonisq; student operibus, errare ac falli contingat, quòd uidelicet electos diceret, qui reuera electi non essent: nihil hoc tamen iudicio Deo adimit, neq; ipsa potest aut debet aliter statuere. De omnibus enim præsumentum bonum, nisi probetur contrarium. Et tutius est, ut eam de malis bene sentiat, propter bonos: quam ut propter malos, etiam bonos abijciat. Hac regula D. Paulus utitur erga Corinthios et alios, quos uocat omnes, electos, sanctosq;: non ignarus, multos inter eos esse prauos.

25.

Quare quòd nos libelli autor ad electionem iubet respicere, atq; ita de paruulorū salute statuere, inane est: neq; ita certiores reddimur, sed inducimur magis in dubium. Præterea contra Scripturarum morē est, ita de Ecclesiæ membris statuere.

26.

E diuerso sentimus nos, credentium infantes unā cum parentibus esse in Dei fœdere, ac saluos fieri. Et quòd Christi dictum, Simite paruulos uenire ad me, &c. de infantibus iuxta ætatem, deq; spiritualibus pariter, intelligendum sit.

27.

Omnes homines qui fidem sibi uiamq; ad salutem proposuerūt, ij cupiunt uoluntq;, ut ipsorum pueri

12 De infantum baptismo
pueri nō aliam fidem aut uiam amplectantur, aut
sequantur, sed in ipsorum fide salutem (quam eo-
tiam ipsi sperant) consequantur.

28.

Quod si ergo parentes ueram habent fidem ad
Deum per Christum, illorum etiam infantes pro-
pter eam fidem sunt in Dei fœdere: sicut scriptum
est Gen. 17. Statuam pactum meum inter me & te,
ut sim Deus tuus, & seminis tui, &c. Hæc igitur fi-
ducia paruulos suos addicunt Christo: pactiq; si-
gnum, baptisma nempe, illis conferri uolūt. Quæ-
re si tales paruuli ante adultam decedunt ætatem,
salui fiunt: itidem, si adulti permanent in fide. Sea-
sus autem, si desciscant à fide.

29.

Parentes iuxta ipsorum fidem infantes suos uel
Deo uel diabolo addicunt: parentumq; fides paru-
ulis nondum adultis, uel prodest, uel obest. Psal.
105. Obtulerunt filios & filias suas dæmonijs. Ita
Sodomitarum, aliorumq; impiorum infantes, in
diluuiio, alijsq; pœnis ultionibusq; diuinis, perierunt.

30.

Quod Ezechielis 18. scriptum est, Vnusquisq;
in impietate ac peccato suo morietur: et, Filius nō
portabit iniquitatem patris, &c. cōstat ex textu,
id nō de infantibus, sed de adultis dictum esse, qui
faciūt

Conclusiones.

13

factis uel bonis uel malis parentes imitantur.

31.

Si obest infantibus originale peccatum, quod absq; sua culpa, iuxta carnem à parentibus traxerunt: cur non illis etiam prodesset parentum fides in Christum, ne illud illis peccatū imputetur propter Christum, cui addicuntur cōsecranturq; à parentibus uoluntate ac proposito? quandoquidem gratia uberior est cōdemnatione, donumq; maius delicto. Rom. 5.

32.

Quòd autem parentes paruulis suis tam corporaliter quàm spiritualiter profint, sicut etiam obsunt, iuxta diuersam fidem, manifestum est: idq; indicat Psal. 111. & 127. & D. Paulus 1. Cor. 7.

33.

Quod dicitur, Vnumquenq; sua fide salutem consequi: uerum est de adultis, qui sicuti propria utuntur ratione ac iudicio, ita eos oportet propria etiam niti ac seruari fide. Secus autem habet in infantibus, qui sicuti aliena parentum reguntur ratione, atq; ad optima ducuntur in corporalibus, ita illis etiam prodest parentū fides, quodq; Domino Christo addicuntur.

34.

Psal. 144. Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & saluos faciet eos.

14 De infantum baptismo
eos. Pij Christiani cupiunt uoluntq; suos paruulos
in foedus gratiae recipi, propter Christū. Quare
non est dubium, quin Deus eos recipiat, iuxta pa-
rentum desiderium atq; fidem, liberetq; eos tam à
spiritualibus quàm corporalibus damnis. Ita mi-
licer Cananea impetrauit filiae suae liberationē à
demonio, sua fide. Matth. 15. Ita sanitatē Regulus
suo filio. Io. 4. Ita Centurio quoq; suo seruo. Mat.
8. Ita & alij multi in Euangelio & ueteri instruo-
mento.

35.
Quod diuus Paulus ad carceris custodem dis-
xit, Act. 16. Crede in Dominum Iesum Christum,
& saluus eris tu & domus tua: non aliter potest
intelligi, quàm quòd illius fides etiam infantibus
ipsius (nam hi quoq; ad familiam in primis peri-
nent) profutura esset ad salutem. Reliqui enim in
familia adulti, audiuerunt uerbum Euangelij, in-
deq; fidem hausserunt, suntq; baptisati.

36.
Sic etiam Cornelius Act. 10. cum tota familia
credidit, baptisatusq; est. Sic etiam de Regulo scri-
ptum est, Io. 4.

37.
Horum nullus haud dubiè, aliam suis paruulis
optauit fidem & salutem, quàm sibi ipse. Atq; ut
semet, ita etiam paruulos suos Christo consecra-
runt.

Conclusiones.

15

vunt. Cur Christus non recepisset ab illis, quando-
quidem dicit Matth. 11. Venite ad me omnes qui la-
boratis & onerati estis, ego refocillabo uos?

38.

Quod autem libenter receperit, proq; suis ag-
nouerit, ex historia, quæ Mat. 19. Mar. 10. Luc.
18 scribitur, manifestū est, ubi etiam serio discipu-
lis indignatur, quod paruulos sibi adferri prohi-
berent: amplectiturq; eos, eisq; benedicit.

39.

Quoniam parentes intelligunt paruulos suos
peccati originalis reatu teneri, cumq; illis remitti
ex scedere, opusq; adhuc habere benedictione ac
confirmatione Christi, quemadmodū & ipsi: cau-
sam urgentem habent, ut eos Deo & Christo con-
secrent, quo donentur ipsius spiritu & cogniti-
one, iuxta promissionem.

40.

Hoc Dominus quoq; facit, quod constat ex eo
quod dicit, Sinite paruulos uenire ad me, & nolite
prohibere. Talium enim est regnum cælorum:
quodq; amplexatus est eos, eisq; benedixit.

41.

Parentes sperarunt in Christum aduenturum,
habueruntq; fidei huius signum, circumcisionem:
unde quàm ipsi, tam ipsorum paruuli fuerunt in-
Dei scedere. Quare ad Christum presentē se con-
tulerunt,

16 De infantum baptismo
tulerunt, pariterq; suos ad illum attulerunt patres
uulos, ut benedictionem consequerentur, &c.

42.

Alij, qui non crediderunt, nec Deo confisi sunt
propter Christū, non fuerūt in fœdere, nisi quan-
tum ad externum signum attinet: unde neq; illo-
rum paruuli. Atq; ita presentem Christum non ag-
nouerunt, neq; suos ad eum attulere infantes.

43.

Infantum ad Christum allatio, satis testificatur,
quid parentes de Christo senserint. Christus etiam
uicissim testatus est, parentes huiusmodi unā cum
pueris ipsorum fuisse in fœdere gratiæ.

44.

Fuerunt autem parui pueri ac infantes, quos
Lucas βεβήων appellat, iuxta etatem: qui sibi nihil
tribuerūt, neq; ulla propria freti fuerunt iustitiæ:
sed à parentibus, unde Deo addicti erāt in gratiā
fœderis.

45.

Quare Christus pronūciat, regnum cœlorum
eorum esse, non quidem iuxta carnalem natiuita-
tem, sed iuxta promissam fœderis gratiam, atque
innocentiam.

46.

Et dictum est hoc de paruis pueris, qui pariter
Dei filij erant: & non solum de spiritualibus pueris.

Conclusiones.

17

ris. Tales enim amplexus est, eisq; imposuit manus, ac benedixit.

47.

Libelli autor spirituales fingit pueros, qui carnem sanguinemq; non habeant: quales nulli fuerunt inter homines. Et arbitratur, puerum etate non posse puerum esse spiritu: contra allegatam Christi sententiam, & alias.

48.

Vt suum probet propositum, magnopere arguitur de uoce, Talium: quasi nos Dominus easursum ducere uoluerit, nihilq; omnino de pueris etate locutus sit: quod tamen cōtra linguarum ac similitudinum proprietatem est.

49.

Patemur nos, uocem Talium, comparationis & similitudinis esse. Omnia uerò prædicata oportet in subiecto, unde comparatio ducitur, uera esse: alioqui comparatio ridicula & nulla est, nec prædicatum consistere potest.

50

Ita, quòd si regnum cœlorum, paruulorum ex pijs parentibus natorum non est, neq; Talium esse potest.

51

Quapropter quū Dominus dicit, Talium, confirmat primum, quòd regnum Dei eorum paruulorum

b

lorum

18 De infantum baptismo
lorum, quos presentes amplectebatur, esset, quā
do ex pijs & foederatis nati, adeoq; innocentia et
simplicitate praediti erant: deinde omnium talium
tam puerorum quā adultorū, qui propriae diffi
si iusticiae, Christi gratiam, Deiq; pactum amplec
tuntur, studentq; simplicitati ac innocentia.

52.

2. Par. 9. scribitur de aromatis, quae regina Saba
donarat Salomoni. Non fuerunt talia aromata,
ut haec quae dedit regina Saba regi Salomoni.
Hic mihi sensus aliorsum, nempe sursum uertens
dus esset, iuxta huius magistri sententiā: neq; senti
endum, donata aromata à regina, fuisse preciososa,
sed alia quaedam. Nam non haec, sed Talia scri
ptum est.

53.

Quin etiam de solio eburneo paulo post dicitur,
Non fuit tale solium in uniuersis regnis. Hic
quoq; non deberem sentire, iuxta autoris sententiā,
solium illud fuisse insigne ac preciosum, sed
sensum per anagogen in aliud quippiā desigere.

54.

Quò nos ducit D. Paulus, scribens Rom. 1. &
Gal. 5. Qui talia agunt, digni sunt morte, & regnum
Dei non possidebunt? An non sentit de sceleribus
antea enumeratis primum, deinde de simili
libus? An intellectus sursum est tollendus ad alia
quae piam?

Conclusiones.

19

quepiam? Si dixisset, Hæc, sententiã ad enumerata tantum flagitia restrinxisset: quia uerò dixit, Talia, comprehendit pariter recitata, et recitatis paria.

55.

Cant. 5. describit sponsa dilectũ suũ per uarias comparationes, quòd sit pulcher, candidus, præclarus, ornatus, fortis, procerus, atque amabilis: postremoq; addit, Talis est dilectus meus. Quando hic Talis scribitur, aurum ergo nõ est preciosum, neque alia quibus comparatur dilectus, pulchra sunt & laudabilia, iuxta huius autoris sapientiam? Quis autem credet?

56.

Oportet autem ea uerè preciosa, pulchra, amabilia & procera esse, si modò dilectum eiusmodi, nempe talem intelligere debemus: & cõparationem ad honorem factam, et non ad contumeliam. Alioqui tantum uideretur dixisse, Dilectus meus pulcher est, & procerus, nempe similis simiæ ac myricæ.

57.

Ita quum Dominus dicit, Talium est regnũ cælorum: ostendit nobis primùm, paruulos illos esse beatos, regniq; cælestis participes, propter pacatum atq; innocentiam. deinde oportere adultos eiusdem pacti atq; innocentie esse, si modò regnũ

b 2 Dei

20 De infantum baptismo
Dei uelint possidere: sicut dicit Mar. 10. Qui re-
gnum cœlorum non accipit ut paruulus, non in-
gredietur in illud.

58.

Si non bene de paruulis sensisset, uideretur dis-
xisse, Paruuli non perueniunt in regnum cœlo-
rum, neq; eorum est: & si uos illis similes fueri-
tis, neq; uos in illud peruenietis. Hoc autem plane
Christi sententię aduersatur.

59.

Quare sententiã Christi est, Regnum cœlorum
horum paruulorũ est, qui in me credunt (pactum
enim, & parentum fides, pro fide propria illis im-
putatur) & omnium illis similium, non iuxta æ-
tatem (hoc enim fieri nõ posset) sed iuxta pactum
ac innocentiam, &c.

60.

Quamobrem dictio Talium, nos primũ in spi-
cere iubet paruulos, deinde alios eorum similes.
Et si paruuli in Dei gratia non sunt, neq; similes
eorum esse poterunt.

61.

Quod autem non dixit Horum, sed Talium,
ideo factum est, quod per uoculam Horum, nõ de-
lij possent, sed tantum illi paruuli presentes, intel-
ligi. At uox Talium, & illos presentes, atq; alios
omneis eorum similes demonstrat. Quem admo-
dum

Conclusiones.

21

dum et cœlorum regnum, non tantum illorum erat paruulorum, sed et nostrorum est, et omnium credentium: nec paruulorum tantum, sed & adultorum senumq̄; ita tamen, si fiant sicut paruuli. Matth. 18. Mar. 10.

62.

Quid multis autem opus de uoce Talis? quando in omnibus linguis notum est, eam prædicari ac affirmare primum de subiecto, deinde ab eo de alijs similibus. Accipiturq̄; frequenter uice prouocabuli demonstratiui, Hic.

63.

Quum equū uideo, dicoq̄; Talis equus centum ualeret aureis: manifestum est, quòd equum etiam presentem tanti æstimem.

64.

Loquente diuo Paulo ad Iudeos, Act. 22. clamabant illi ad tribunum: Tolle de terra huiusmodi, uel talem. Hic libenter audirem sapientem illum libelli autorem, an uocem huiusmodi, uel talem, de Paulo intelligere debeam, an aliò trahere intellectu, fortasse ad Antipodas. Textus certe non permittit, nisi de Paulo principaliter ac præcipue intelligi, deinde de similibus.

65.

Ex omnibus his constat, ecclesiam de piorum infantibus statuere oportere, si decedant ante u-

De infantum baptismo
 sum rationis, etatemq; adultam, quòd salui sint, ac
 regni caelorum ciues, secundum Scripturam.

66.

Tantisper etiam hac in sententia de paruulis
 persistere debet, quoad adulti manifestis criminibus
 ab obstinatione declararint se foedus Dei res-
 puerere, aut non uerè in eo esse.

67.

Similiter & de eorum paruulis qui extra eccle-
 siam sunt, iudicat, si ante adultos annos dece-
 dunt, damnatos esse, quòd in foedere non sint, nec
 à reatu peccati originalis absoluti. & perstat hac
 in sententia, donec rationis usum adepti eorum
 paruuli, ad Christum se conferant, recipianturq;
 in ecclesiam.

68.

Libelli autor nullum facit discrimen inter Iu-
 daeorum uel Turcarum & Christianorum infan-
 tes, neq; quantum gratiae ac praerogativae Chris-
 tiani, eorumq; infantes prae caeteris habeant, indi-
 cat: unde suspicari possis, eum quamlibet fidem
 perinde aestimare.

69.

Ad hoc, non cernit quales nam homines ipsos-
 rum paruulos Christo adduxerint, quanteq; sit
 uirtutis gratiaeq; Dei foedus, quidq; nos de eo sen-
 tire oporteat: sed transit haec oscitater, nobisq; di-
 cit

et de electione : conaturq; concionatores docere tandem, qui sit Christi sensus, quodq; iudicium spiritus.

70.

Antè quàm nasceretur, notum fuit sacras scripturas de duplici natiuitate, duplicibusq; pueris, carnis nempe ac spiritus, loqui: idq; satis distinsitè. Neq; nos confundimus, sed dicimus, carnales pueros (sic enim eos appellat) pueros etiam spirituales esse posse, ac Dei filios: Dei autè filios et spirituales esse non posse, nisi prius sint carnales: hoc est, nisi communi modo nature nascantur, consentiq; ex carne ac sanguine. Renasci enim non potest, qui nondum natus est, ut ait Augustinus.

71.

Falso accusat ecclesiam, quòd Christi dictum, Talium est regnum cœlorum, &c. de pueris duntaxat carnis ac sanguinis respectu intellexerit. Nā hoc præcipuè in pueris animaduertit, quòd Christo essent à parentibus consecrati, infertiq; per baptismum: quodq; essent sancti, è pijs parètib; nati, iuxta D. Paulum: deinde & hoc, quòd absq; malicia simplices forent, minimeq; arrogantes, suisq; innitentes uiribus, quæ in pueris etiam Christus laudauit Matth. 18. Et hæc quidem hætenus de tota re in genere, nunc etiam illius fundamenta ordine uidebimus.

72.

Quoniam Christi dictum Io. 6. Verba mea spiritus & uita sunt, etiam ad hæc uerba Christi detorquet, Talium est regnum cœlorum: suspicor libelli autorẽ ex Suencfeldiana schola esse. Is enim illud dictum nusquam non inculcat, & ad omnia detorquet. Atq; hic noster indicat in libello predicto, omnia Christi uerba mysticè atq; allegoricè, & nescio quàm spiritualiter esse intelligenda.

73.

Quid autem sibi uult, quod ait: Christi uerba, Talium est regnum cœlorum, non sunt litera, sed spiritus & uita? Puto eum dicere, non esse intelligenda sicut sonant secundum literam, sed tropicè ac allegoricè. Nam fortasse allegoricũ sermonem, pro spiritu & uita accipit, iuxta Origenem.

74.

Significat quidem spiritus interdum altiores ac penitiores sensum, quàm litera indicat & ostendit. attamen D. Paulus literam & spiritum selet opponere: litera q; apud eum sunt, umbra & typhi, opera q; sine Dei spiritu facta, nempe iuxta legem, quæ spiritum sanctum non confert. Gal. 3. At spiritus sunt, uiui motus cordis, legi Dei consentanei, per Euãgeliũ, adeo q; per spiritum sanctum, ut gratiæ per Christum promissæ arrabonẽ, excitati.

tati. Et quicquid non ita uiuit in cordibus per spiritum sanctum, etiam allegoricè intellectum, litera occidens est.

75.

Quomodo autem nobis probabit, omnia Christi uerba, non ut sonant secundum literam, sed spiritualiter aut allegoricè aut anagogicè esse intelligenda? Nam tametsi in quibusdam locis hoc facere debemus, propter fidei analogiam, utq; uitetur absurditas: non consequitur tamen, id ubiq; esse faciendum.

76.

Nec possumus, nec debemus in scripturis, Dominiq; uerbis ullum admittere tropum, nisi ubi si dei analogia, sermonisq; absurditas id exposcit. Atq; ubi fides non leditur, nihilq; legi Dei contra rium precipitur, uerba sunt intelligenda, ut sonant.

77.

Christus dicit Matth. 21. Ite in castellum quod contra uos est, & statim inuenietis asinam alligatam, & pullum cum ea. Soluite, & adducite mihi. Hic nobis fortasse persuadebit autor, ne iuxta literam, sed spiritualiter uerba: nec de naturali asina & pullo, sed de carne redigenda in obsequium Christi, seu aliud quid intelligamus: quando Domini uerba de carne sua edenda, sanguineq; suo bibendo, spiritus & uita sunt. Verum simplices Aposto

si intellexerūt simpliciter, & adduxerunt ueram
asinam & pullum. In causa fuit, quòd tales non ha-
buerunt magistros.

73.

Sic habet in alijs sexcentis, ubi uerbis citra tro-
pum inherendum est, ut sonant, quum nulla nos
necessitas aliò uocet.

79.

Ita in uerbis, Talium est regnum cœlorum, nul-
lus fidei articulus, nullaq; absurditas cogit, ne de
infantibus ea, paruulisq; piorum intelligamus.

80.

Quòd regnū Dei spirituale, filijq; regni spira-
tuales sunt, nō impedit, quin & infantes spira-
tales esse possint, & in Dei fœdere. Imò expeditiorē
ad hoc aditū habēt quàm adulti: unde adultos pie-
ris similes esse oportet. Matth. 18. Mar. 10.

81.

Susplicari uidetur autor, quasi regnum cœlo-
rum paruulis ideo tantum tribuamus, quòd carne
ac sanguine constant. Sed hoc non facimus, neque
Christus fecit: sed ad quod Christus in illis paruulis
respexit, ad id nos quoq; in piorum infantibus
respicimus, nempe quòd sint in fœdere, &c.

De secundo.

82.

Etiam si Scriptura sacra, illudq; Christi dictū,
nos

Conclusiones.

27

non pueris, tamen de pueris ad parentum & Ecclesie consolationem ac doctrinam scriptum est, ut sciant, quid de paruulis piorum sit sentiendum: nec sequitur, Pueri legere ac intelligere non possunt, ergo de pueris non debet intelligi.

83.

Scriptura loquitur de passeribus & lilijs, Mat. 6. Item de bobus, Non obligabis os boui triturati. quamuis passeret bouesq; scripturas legere ac intelligere non possint, ergo ne propterea sentiam, eam non loqui de naturalibus passeribus, bobus et lilijs, sed de spiritualibus? Hoc nõne est inane præstigiũ?

84.

Quemadmodum Scriptura nos docet de passeribus, bobus et lilijs, ut sciamus, ea Deo esse curæ: ita nos etiam docet, quòd Deus, noster & puerorum nostrorũ pater & curator esse uelit, nostriq; curam gerat. An nobis magis necessarium est, scire de passeribus et bobus, quòd Deo sint curæ: quàm de liberis nostris, quos Christo offerimus, quòd sint sancti & salui?

85.

Apparet libelli autorem non esse coniugatum, aut certè nullos habere liberos. Nam puerorum salus non est ei curæ, sed subuertit, quantum in ipso est.

De

86.

Quòd Christus non respicit personas, magis pro nobis facit, quàm contra nos. Sic enim illi placent infantes & adulti, uiri ac mulieres, propter pactum atq; innocentiam. Neq; adultos promouet etas, rationisq; usus, ut nec infantes impedit infantia.

87.

Christus non locutus est de pueris (ut sepe iam dictum) quòd regnum cœlorum ipsorum sit, respectu carnis & sanguinis, sed respectu fœderis gratiæ ac innocentia: sicut et nos de pueris adhuc loquimur & sentimus. Quare non sequitur, quòd respiciat personas. Prædicta enim illi placent in paruulis & adultis.

88.

In margine annotauit autor: Si Christus id dixisset de paruulis pueris, tunc sequeretur, Iudeorū infantes melius habere, quàm adultos Christianos. Hoc merum somnium est, et peruersio. Vbi enim unquam audiuit ecclesiam docere, quòd regnum cœlorum, infantium sit Iudeorum aut Turcarum, quatenus Iudæi & Turcæ Christum contemnunt, nec agnoscunt pro seruatore? Nos loquimur de Christianorum & piorum paruulis, qui in fœdere ac Christo inserti sunt.

De

Conclusiones.

29

De quarto.

89.

Nemo negauit, regnum cœlorum non ob primam natiuitatem, sed ob secundam nobis promitti: atq; autor magnificis ac ampullosis uerbis duntaxat *ἡλικίαι*, ut imponat simplicibus.

90.

Si paruuli non possent renasci ante ætatem adultam, locum haberet, quod scribit. Vnde autem hoc probat? Nunquam poterit probare. Nam ad regenerationem paruuli aptiores longè ac habiliiores sunt, quàm adulti & senes, quantumlibet etiam ratione uigeant & intellectu.

91.

Qui sunt in Dei fœdere, Christumq; induerunt per fidem & baptisma, ij sanè regenerati sunt. Paruuli autem Christianorum Christo addicuntur & inseruntur per fidem et baptisma. Gal. 3. Ideo sunt regenerati, atq; regnum cœlorum ipsorum est, & omnium talium.

De quinto.

92.

Hic perpulchrum adfert syllogismum: Regnũ Dei cõsistit in iusticia, et Christi cognitione, &c. Paruuli non sunt iusti, nullamq; habent Christi noticiam: quare Dei regnum ad eos nil pertinet. Quis non meritò hunc magistrum laudet? Porro
non

non tantum operæ fumere debuerat ad probandū
maiores, quum fit abfq; controuerfia: fed ad ma-
iorem (ut uocant) fulciendam ac probandam,
nempe piorum paruulos non eſſe iuſtos, nullanq;
habere Chriſti noticiam, &c. Hanc partem tranſe-
ſit, quaſi non opus habeat probatione.

93.

Quanquam prius dictum eſt, quod propter
parentum fidem paruuli ſint in foedere, quodq;
per eos Chriſto addicantur, inſeranturq; ad iuſti-
ficationem, quodq; Chriſtus eos recipiat, proq;
ſuis agnoſcat: nihil tamen obſtat, quo minus ſen-
tiamus, Deum etiam paruulis iuxta ipſorum men-
ſuram filij ſui dare notitiam ac ſpiritum ſanctum,
licet in eis non animaduertamus, neq; noticia ſeſe
exerat.

94.

Si dicerem, Paruuli ſunt rationis expertes: nam
non ſentimus, quod ea utantur: ergo non ſunt ho-
mines. Reſponderet mihi quiſpiam, Non ita collig-
endum eſt. Nam tamenſi nō ſint rationales actus,
ſunt tamen potentia. Ad hunc modum etiam hic
dico, Chriſti noticiam ac ſpiritum ſanctum in par-
uulis ſuo quodam modo eſſe poſſe, unde ſint filij
Dei, etiamſi nos non animaduertamus extrinſe-
cus. Idcirco enim Chriſto à parentibus addicuntur
ad regenerationem, ut eos ſuo donet ſpiritu: quod
- ut

Conclusiones.

32

ut faciat, pij parētes cum ecclesia orant, credūtq;
eum facere iuxta promissionem. Luc. 11.

95.

Si Dominus tantum adultos, & ratione utentes, suo spiritu ac cognitione donaret, acceptor uideretur esse personarum: quod non est. Deut. 10.
Rom. 2.

De sexto.

96.

Quamuis sentiamus, pueros Christo oblatos, antea fuisse in fœdere, per parentum fidem et circumcisionē: quid tamen obstaret, quo minus Christus manuū impositione, benedictioneq; sua potuisset dare spiritum sanctum? Apostoli certè manus impositione dederunt, idq; uisibiliter. Quare auctoris cōclusio, quā urget perpetuò, nihil ualeat.

De septimo.

97.

Non dicimus, regnum cœlorum per carnalem successionem dari: sed per spiritualem fidei gratiam, & propter Christum.

De octauo.

98.

Vt non consequitur, Perfectus uiuusq; homo ambulat ac stat, utiturq; ratione: paruuli non ambulant, neque utuntur ratione: ergo non sunt uiui
homines:

homines: ita non bene colligitur, Paruuli nondum ea faciunt opera bona, quæ adulti filij Dei faciunt, ideo non sunt filij Dei. Nam etiam fides suam habet infantiam: & non continuo omnis credens facit, quæ oportet, ut manifestum est de Apostolis. Io. 16. Eph. 5. 1. Cor. 3. 1. Pet. 2.

99.

Paruuli fiunt nouæ creaturæ, quum Christo adædicuntur & inseruntur. quare uerba Christi, Talium est regnum cœlorum, de pueris dicta sunt.

De nouo.

100.

Non solum in nouo, sed etiam in ueteri Testamento unus duntaxat populus fuit fœderis diuini particeps: quamuis iuxta externum ecclesie iudicium, externamq; politiam, olim et nunc multi iudicantur & iudicati sunt illius participes, qui uera tamen non fuerunt. Atqui ecclesia (ut supra dictum) iure sentit de omnibus bene, qui doctrinam & sacramenta percipiunt, donec semetipsum manifestent, quod ex ouibus Christi non sint, aut Dominus tandem lolium ex agro suo colligere iubet, purgetq; aream suam, separetq; oues suas ab hircis. Matth. 3. 13. 25.

101.

Omnes unum sumus in Christo. Gal. 3. quamobrem paruuli non sunt excludendi, aq; Christo, cui dediti sunt,

Conclusiones.

33

ti sunt, separandi. Quare autoris conclusio et fundamentum, nihil facit.

De decimo.

102.

Suprà dictum est, filios Dei in hac uita sine carne ac sanguine esse non posse. Necessè est eos uiuere in carne, sed non debent uiuere secundum carnem. Ro. 8. Gal. 2. sicut & paruuli non uiuunt secundum carnem, atq; ita possunt esse in Christo, & filij Dei.

103.

Citatus locus Pauli Gal. 3. Hoc solum à uobis uolo discere: Ex operibus legis spiritū accepistis, an ex auditu fidei? Sic stulti estis, ut quum spiritu ceperitis, nunc carne cōsummamini, etc. nihil adimniculatur auctori de carnalibus suis paruulis. Vnde liquet, quòd cum non intellexerit, sed absq; defectu ac iudicio omne arripuerit, ubi uocem Caro reperit. Carnem enim eo in loco Paulus, legem legisq; opera & typos appellat.

De undecimo.

104.

Hoc fundamentum nihil facit contra nos. Nam confitemur paruulos in peccatis nasci & cōcipi. Tale peccatum autem illis nō imputatur propter pactum, et Christum, cui offeruntur & dicantur:

c

atq;

34 De infantum baptismo
atq; ipse etiam eos recipit, regeneratq; per spiritum
suum.

De duodecimo.

105.

Etiam si paruuli, eo modo quo adulti, credere
non possint, nempe instituti per uerbum & doctrinam, Rom. 10. supra tamen ostendi, paruulos
Christo addici parentum fide: qui postea illos etiam
haud dubie suo spiritu, cognitioneque, quantum illis
opus, donat. Neque idcirco duae parantur uiae ad
salutem, sed manet fides in Christum, siue sit propria,
siue aliena.

106.

Quamuis non recorder, an unquam legerim
in Scripturis, fidem appellari uiam ad salutem: non
repugnabo tamen. Forsan enim Rom. 5. Psal. 117.
Heb. 11. tale aliquid scribitur. Quod autem se Christus
uiam ad patrem appellet, certum est. Io. 14.
Ego sum uia, ueritas, & uita. Nemo uenit ad patrem,
nisi per me. Ut ita fides potius diuina institutio,
firmaque persuasio dici posset, qua Christus
uiam ad salutem, apprehendimus ac retinemus: ne
duas faceremus uias. Nam fides & Christus non
sunt idem, ut nec sensus & obiectum.

107.

Quod si uero parentes paruulos suos per fidem
atque spem Christo adducunt, qui uia est ad salutem:

Conclusiones.

35

lutem: uia certè non mutatur, sed rectè insistitur, ut paruuli perueniant ad salutem. ut Christus dicit: Sinite paruulos uenire ad me, & nolite prohibere. Talium enim est regnum cœlorum.

108.

Autor libelli existimat, quia nobis de paruulorum fide non constat, nostrum non esse, paruulos uel saluos uel damnatos asserere. Elegans supra modum hæc doctrina est, unde nõ credere, sed dubitare discimus, deq; nullo hominum bene sentire.

109.

Mihi non solum de infantibus, uerùm etiam de adultis non constat, an credant. Nam adultori confessio, mendax esse potest, meq; decipere: meum tamen est, de omnibus tam paruulis quàm adultis, qui Christum amplectuntur iuxta externam potitiam, statuere, quòd salui sint, & filij Dei, ut supra de iudicio ecclesie dictum.

110.

Quapropter nondũ probatũ est quòd Christus uoce Taliũ ad spirituales dũtaxat paruulos respexit: sed pariter ad minutos pueros piorũ parentum, qui etiã filij Dei erant, respexit: et postea ad omnes puerulis illis similes, ut supra ostẽsum est.

De tertio decimo.

111.

Nos confitemur, ut & supra sæpius, nos per
c 2 Christi

Christi cognitionem, patremq; cœlestem, regnū
 Dei fieri hæredes: atq; etiam hanc ob causam pa-
 rentes non conantur paruulis suis id regnum ex-
 se dare, sed uera eos fiducia adferunt ad eum qui
 dare potest, nempe ad Christum, cui pater omnia
 tradidit in manus, atque simul omnem carnem: ut
 ijs, quos accepit à patre, det uitam æternam. Io.
 17. Qui etiam omne quod ad ipsum uenit, non sp̄-
 ras eijcit. Io. 6.

112.

Si libelli autor propositum suum recte proba-
 re uellet, ante omnia debuerat ostendere, Chris-
 tum piorum paruulos, qui ipsi consecrantur, non
 recipere, atq; huius dicere causam. Item probare
 debuerat, quòd in paruulis nulla sit, aut esse queat
 Christi cognitio, quodq; Deo placere nõ possint.
 Sed hæc non attingit, atq; interim nobis de rebus
 dicit non controuersis.

113.

Psal. 8. Ex ore infantum et lactentium perfe-
 cisti laudem, propter inimicos tuos. Si paruuli at-
 que infantes Deo non placent, nullamq; Dei hæ-
 bent noticiam, quomodo Deum laudare poterunt?
 Cur Deus ijs utitur ad suam laudem? Sed fortasse
 dicet autor, tantum de spiritualibus paruulis di-
 ctum esse, non de carnalibus, ut solet etiam in cœ-
 teris locis. Cæterū Christus aduersatur Matth. 21.
 ubi

Conclusiones.

37

ubi locum allegatum carnalibus pueris in templo clamantibus applicat. Quare hunc quoq; de spiritalibus simul & carnalibus piorum pueris intelligere debemus.

De quartodecimo.

114.

Regnum cœlorum omnium esse hominũ promiscue, ecclesia nunquam docuit. Hoc autem statuere debet, quòd regnum cœlorum eorum omnium sit, qui Christo inseruntur & consecrantur, siue sint infantes, seu adulti, &c.

De quintodecimo.

115.

Hic rursus garrit de electione, quam ecclesia quidem nouisse debet: sed de membris singularibus iuxta eam pronunciarè non potest, nec debet. (Occultum enim est hoc, & diuinum iudicium.) uerum, ut supra ostensum, iudicandum illi est iuxta externa, nempe de omnibus credentibus & baptisatis, quòd sint electi & filij Dei. Quemadmodum & dictum Petri ab eo allegatum, 1. Pet. 1. clare indicat, ubi D. Petrus omnes credentes appellat electos, & spiritu sanctificatos, participesq; asperisionis sanguinis Iesu Christi. Non certò potuit utique nosse, qui nam electi essent proprie, (semper enim inter Dei oues fuerunt hœdi, & adhuc sunt) sed non decuit eum aliter loqui & pronunciarè.

6 3

sicut

38 De infantum baptismo
sicut & D. Paulus ecclesias quibus scribit, electos
ac sanctificatos in Christo Iesu appellat. Nemo
unquam, quod sciam, ex Apostolis, ita argutus
est, ut hic noster Thales.

116.

Ita statuit ecclesia de omnibus Christianorum
paruulis, quod electi, & regni Dei sint heredes;
neque disputare ac arguari eam conuenit de elec-
tione. Neq; etiam sperat aliud, donec adulti per
fidei abnegationem diuersum probent.

117.

Porro autor hic rursus argutabitur, dicens;
Sic ecclesia errabit, quum non omnes possint esse
electi: ut scriptum est, Multi sunt uocati, sed pauci
electi: Respondeo: Nihil refert. Ecclesia iudicat iux-
ta prescriptum et dilectionem, quae pronior est
ad bonum quam ad malum. Et quos illa tandem
coetu eximeret, quasi non electos: quandoquidem
corda, Deiq; consilium hac in parte non nouit? Quae-
re etsi Ecclesia in quibusdam fallitur, erratq; fa-
cile se potest excusare. Apostoli Iudam Iscariotem
pro bono Apostolo censuerunt, quoad semetia-
psum proditione manifestauit: & recte fecerunt.
Nam de electione, rebusq; abditis, non est homi-
num pronunciare.

118.

Quum ergo dicat, Non omnes paruuli, sed tana-
tum

Conclusiones.

39

tum electi sunt salui: respōdeo, Optime magister, auge sumptis conspicijs, monstrate nobis digito, qui nam electi sint, aut minus, ut de illis absq; errore possimus iudicare. An magis cōuenit ut omnes cōdemnem, an saluos dicam: quando scire nequeo, qui sint electi? De autore ipso certus non sum, an sit electus, præsertim quum tam absurda scribat: ergo ne potius dicam damnatum esse, & diaboli mancipium? Non ne satius est, ut iuxta dilectionē iudicem, quando quidem Christum confitetur, nec uerbum & Sacramenta contemnit (sicuti spero) dicamq; saluum fore, Deiq; esse filium? Sic iure de omnibus piorum paruulis sentio, regnum cœlorū eorum esse, etiamsi quidam ex illis non sint electi. Eos autem Dominus pro sua iusticia ad rationis usum sinet peruenire, ut auditum contemnentes Euangelium meritò damnentur.

De sextodecimo.

219.

In hoc fundamento idem agit, ut me responde-
re pigeat. Concludit à particulari ad uniuersale,
sicut etiam hucusq; fecit, contra Dialecticam, &
talem format syllogismum.

1. Tantum oues Christi fiunt saluæ, & ijs re-
gnum cœlorum tribuendum est.

2. Quidam paruuli non sunt oues Christi.

3. Quare nulli paruuli fiunt salui: neq; dicen-
dum,

40 De infantum baptismo
dum, regnum caelorum eorum esse.

Quis non admiretur huius scriptoris sapientiam?
Quum concludere deberet in Baroco particulariter,
mutat conclusionem, negatq; de omnibus, quod de
nonnullis negari poterat, atq; hoc in malam par-
tem. Et si tantum nobis diceret, qui paruuli non
sint oues Christi, forsitan absq; errore rem acu pos-
semus tangere. At nobis dicere non potest, neq; nos
nouisse. Quamobrem iuxta politiam Ecclesiae ex-
ternam, cogimur iudicare ac dicere: Omnes paru-
uli Christo addicti & inserti, salui fiunt. Ita iudi-
cat D. Paulus Gal. 3. Quicumq; in Christum bap-
tismi estis, Christum induistis.

De decimo septimo.

120.

Nostro hoc iudicio non inuadimus neq; infrin-
gimus iudicium Dei, sed sinimus ut is suos recte
norit solus: tandemq; inuitatos ad nuptias inspi-
ciat, separetq; oues ab haedis. Neq; D. Paulus supe-
rius citata sententia Deo praediucauit, ut nec quum
scripsit Phil. 1. Confides hoc ipsum, quod qui coe-
pit in uobis opus bonum, perficiet usq; in diem te-
su Christi. Sicut est mihi iustum hoc sentire pro om-
nibus uobis, eo quod habeam uos in corde & in
uinculis meis, &c. Neque quum scripsit 1. Cor. 1.
Qui & confirmabit uos usque in finem sine cri-
mine, &c.

121.

Vnde scit D. Paulus, quòd Deus bonum opus in Philippenſibus ſit perfecturus, omnesq; Corinthios confirmaturus uſq; in finem ſine crimine? Non illum præterit haud dubie, ſolos electos confirmari uſq; in finem, inq; ſolis electis bonũ opus perficit? Nihilominus tamen dicit, iuſtum ſibi eſſe, ut ita ſentiat de illis omnibus, eo quòd eos habeat in corde, &c. nempe, propter charitatem, quæ de omnibus hominibus optimè ſperat, præcipuè de Chriſtianiſ et fratribus, et credit omnia. 1. Cor. 13.

122.

Si prauum eſt, & iniquum, ut de aliorum uocatione ad fidẽ, deq; ſalute ſolliciti ſimus, D. Paulus præcipuè iniquè egit, quod ſcribit Rom. 9. Veritatem dico in Chriſto, non mentior, teſtimonium mihi perhibente conſcientia mea in ſpiritu ſancto, quòd triſtitia mihi magna eſt, & continuus dolor cordi meo. Optabam enim ipſe anathema eſſe à Chriſto pro fratribus meis, &c. Et Moſes quum ad Deum dicit Exodi 32. Remitte illis hoc peccatum, aut dele me de libro quem ſcripſiſti. Hoccine eſt habere ſolicitudinem, de aliorum hominũ uocatione ac ſalute?

123.

Summa, autor libelli ſimplicibus fucum facit, uerborumq; præſtigijs circumuenire ſatagit incautos,

cautos, faciens ex uocatione ad crucem, uocationē ad fidem & salutem, commiscensq; diuersa. Locus quem citat Ioan. 21. clarè loquitur de uocatione ad crucem & passionē, nihilq; de uocatione ad fidem & salutem. Dixerat Petrus de Ioanne: Hic autem quid? Audit autem: Si cum uolo manere, donec ueniam, quid ad te? Tu me sequere. An alius crucem laturus sit, nec ne, non debeo esse sollicitus, ne offendar: de omnium uerò hominū salute debeo esse sollicitus, quod ad uota precesq; attinet: nempe precari pro eis, ut cōuertantur & uiuant. 1. Tim. 2. Adhortor igitur primum omnium, fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus, & omnibus qui in sublimitate constituti sunt, &c. Et paulo post: Hoc enim bonum est, & acceptum coram saluatore nostro Deo, qui omnes homines uult saluos fieri, et ad agnitionē ueritatis uenire.

124.

Quòd si sollicitus esse debeo pro omnium hominum salute, proq; eis precari ut saluentur, adq; ueritatis agnitionē ueniant: cur non etiam parentes ac ecclesia pro paruulis sollicita sit, proq; eis precetur, atque in firma fiducia Christo addicat, ut benedicatur et salui fiant? Quin clarum etiam de hoc Christi habent mandatum, dicentis; Sinite paruulos uenire ad me, et nolite prohibere, &c.

125.

125.

Autor libelli colligit Scripturarum sententias absq; iudicio, ut satis apparet, neminem putans id intellecturum, aut tantæ sapientiæ se oppositurū. Et si non tandem sensum Christi ac spirituale iudiciū doceat, mundumq; inutilibus refertiat libellis, corrui turam existimat ecclesiam.

De decimo octauo.

126.

Si certitudo confirmatioq; credentium per miracula & signa, dationemq; ac effectum spiritus sancti, qualia in primitiua fuerunt ecclesia, deberet mansisse hucusq; atq; in finem durare: non solum nobis de paruulorum, sed de omnium & nostra salute modò dubitandum esset. Porro nihil est necesse, quando Euangelij doctrina in principio satis per ea confirmata est, satisq; habemus certitudinis ex Scripturis et spiritu sancto de nostra paruulorumq; nostrorum salute, iuxta dictum, Sinite paruulos uenire ad me, & nolite prohibere: tale enim est regnum cœlorū. et Matth. 18. Ita nō est uoluntas patris uestri cœlestis, ut pereat unus de pusillis istis. Sunt & aliæ similes sententiæ supra citatæ.

De decimo nono.

127.

De uoce Talium, dictum est satis in principio, quòd

44 De infantum baptismo
quòd auctori ad suum propositum nihil seruiat, sed
confiteatur primùm de subiecto, deinde trahatur
ad alia. Si libanus non est excelsus, arboribus &
herbis amœnus, siq; cedri non sunt procerae, quo-
modo illis dilectus potest in his comparari? Sic, si
regnum cœlorum puerorũ illorum non fuit, quos
modo talium esse poterit?

De uicesimo.

128.

Sententiæ, quas de paruulorum salute allega-
mus, non sunt contra fidei analogiam. Neq; aucto-
r huc usq; probauit, nec unquam probabit.

129.

Post hæc multa nugatur, ad quæ antè respon-
sum est. Quamuis adhuc libenter ex eo sciscitaret,
quos nam pro minimis censeat, ex his qui credunt
in Christum. An minimos censeat iuxta diuitias,
an potentiã, an fidem, an ætatem. Et si censeat iux-
ta ætatem, aut fidem, libenter ab eo discerem, an
non etiam paruuli in hac parte minimi esse poss-
sint? Sanè Matth. 18. 19. & Mar. 10 & Luc. 18. ma-
nifestè dicitur de naturalibus pueris.

130.

In sequentibus sententiã Christi exponit Mar.
10. quam hætenus, ut opinatur, nemo intellexit,
dicitq; tantum esse: Qui non per regenerationem
puer factus est malicia, nepe sine dolo, sicut puer,
non

Conclusiones.

45

non potest uidere regnum Dei. Hoc ipsum & nos dicimus. Addimus autē, quòd pueros, sicut & adultos, nō tam promoueat, esse sine dolo: quā, esse in fide atq; Dei fœdere. Sunt enim & Iudeorum & Turcarū pueri nō minus sine dolo, quā Christianorum, nec tamen ideo salui fiunt. Taliū dictum Christi applicari non posset, Taliū est regnum coelorum. Quapropter Christus non tam respexit, quòd sine dolo, sed quòd essent in fœdere gratiæ.

131.

Paulo post ad ingenium redit, dicitq; , Actiōnem Christi, benedictione, manuumq; impositione, nullo modo de carnalibus pueris posse intelligi, quòd ipsorum sit regnū coelorū. Ratio: Quia in plerisq; quum ad adultam uenerint ætatem, longè aliud experimur. Ad hoc prius responsum est: Ecclesia iudicat secundum externa, & manifesta, iuxta Christi & Apostolorum mandata & exempla: pronunciatq; , omnes paruulos Christo insertos, saluos esse, et filios Dei. Nec refert, quòd postea sese nonnulli aliud esse declarent, ut supra ostensum est.

132.

Quis unquam tale audiuit iudicium, quale nos hic magister docet? Sic enim nos uult colligere: Multi habentur uiri boni ac integri, qui paulo post

46 De infantum baptismo
post mutatur, nec se bonos esse declarant: ergo de
nemine bene sentiendum est. Ita enim hoc in funda-
mento ipse colligit:

Omnes piorum paruuli habentur iusti:

At in multis post aliud animaduertitur:

Quare de nullo paruulo dicendum, quod ius-
tus sit.

Ex hoc consequitur, de nullo etiam homine sen-
tiendum esse, ne de autore quidem ipso, quod sal-
uus sit, et regni caelorum haeres. cras enim mutari
potest. Contrarium autem docemur à Paulo,
Ro. 8. Spe salui facti sumus. et 10. Quicumq; in uos
cauerit nomen Domini, saluus erit. et 8. Ipse enim
spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod
sumus filij Dei. Gal. 3. Omnes enim filij Dei estis
per fidem, quae est in Christo Iesu. Et alibi.

133.

Quod igitur gloriatur, se nobis intellectum
et sensumq; uerborum Christi tradidisse, qui sit
fidei analogiae conueniens: quodq; sufficientia
Scripturarum testimonia, demonstrationesq; has
beat, produxeritq;, Christi dictum de pueris tan-
tum spiritualibus esse intelligendum: pernegamus;
neq; probauit. Omnia enim illius funda-
menta sunt ruinosa et nihili. Scripturae
re, quas adducit, nihil hoc
faciunt.

134.

Deinde nos docet, ne legamus Horum, pro Talium: esse enim inter ea magnum discrimen. Hoc nemo ignorauit, etiam antè quàm nasceretur. Diētio Talium, nobis rectè habet, neque aliam curamus substituere. Demōstrat enim nobis primùm, piorum paruulos esse salutis participes: deinde, quibus in rebus adultos illis oporteat esse similes, si uelint salui fieri.

135.

In calce demum rem bellè tractat, quæritq; An non insignis error sit, Christi dictum, Talium est regnum cœlorum: & Sinite paruulos uenire ad me, &c. Iudeorū paruulis applicare uelle, qui eo tempore Christo allati erant, quasi illorum fuerit regnum cœlorū, &c. Nam simul et Iudeorū pueros, ipsosq; parentes, tum fuisse sub maledictione, sicut & hodie. Sed age statuamus syllogismū eius in ordinem, ut melius uidere queamus quid dicat.

1. Regnum Dei non est maledictorum:
2. Omnes Iudei unà cum liberis sunt maledicti:
3. Quare regnū Dei, Iudeorū, paruulorumq; ipsorum non est.

136.

Huic opponemus nostrum, hoc modo:

1. Regnum Dei est confœderatorum ac credentium in Christum.
2. Multi

2. Multi Iudæi fuerunt in fœdere, sperauerūtq; in Christum uenturum, presentemq; receperunt.
3. Ergo Dei regnum illorum fuit, & paruulorum ipsorum.

137.

Primam eius syllogismi partem admittimus, quatenus dictionem (maledicti) non de ijs intelligit, qui iuxta legem & peccatum quidem sub maledictione fuerunt, sed postea per fidem e maledictione emerferunt. Si uerò de ijs intelligit, contra meliosum est, quod dicit, et contra scripturas. Perinde enim est, ac si diceret, semel maledictos, e maledictione euadere nō posse, ac consequi salutem. Confitemur tam Iudæos quàm gentes esse peccatores, et sub maledictione iuxta legem. Rom. 3. Verum multi ex utrisq; benedictionem sunt consecuti per fidem: ut Abraham. Gal. 3.

138.

Quomodo uerò alteram, nempe minorem (ut uocant) probabit, quòd uidelicet omnes Iudæi (nullum enim excipit) maledicti fuerint, atque eternamnum hodie sint, unà cum paruulis suis? Certè Abrahamū, Isaacum, Iacobum, Prophetas, Dauidem, & multos reges, & plusquàm septem milia temporibus Helie, & Apostolos, Simeonem, Annam, Zachariam, Elisabetham, aliosq; multos, Iudæos fuisse scimus, non tamen maledictos. Ideo ne maledicti

50 De infantum baptismo
nominamus, inimicum Christi sentimus. At hoc il
lo tempore nõ erat: sed erant Iudei Dei populus,
illorum erat adoptio filiorum, & gloria, & testa
mentum, & legislatio, & obsequium, & promissa
& patres: ex ijs erat Christus secundum carnẽ
Ro. 9. 10. 4. Act. 2. Christianorum nomen longẽ
põst cœpit Antiochiæ, Act. 11.

142.

Quando ergo illius syllogismus consistere non
potest, noster haud dubie consistet firmus, nec ille
lo poterit conatu subuertere.

143.

Quòd locum citat Deut. 28. de Iudeorum ma
ledictione, si legem nõ seruassent: quodq; non ser
uarint: & quòd eorum maledictione, aliorũ quo
que maledictio ostendatur, omnesq; homines filij
sint iræ, nihil erat opus. Neque enim negamus, sed
dicimus, Iudeos & gentes pariter à maledictione
liberatos, & adhuc liberari per fidem in Christũ,
qui pro nobis maledictum factus est, ut nos à le
gis maledicto redimeret. Gal. 3.

144.

Ex his omnibus perspicuum est cuius, omnia
auctoris fundamenta super harenam esse edificas
ta, paruulisq; piorum salutem adimere non posse.
Nec ecclesia errauit, quòd Christi sententiã (sic
nite paruulos uenire ad me, et nolite prohibere:
taliu

Conclusiones.

58

Talium enim est regnum cœlorum) de pueris Chri-
sto allatis & addictis intellexerit: atq; inde adhuc
sentiatur, Talium, hoc est, piorum infantum, et simili-
um, esse regnum cœlorũ. Dominus custodiat ec-
clesiam suam in sana Euangelij doctrina. Amen.

1556. 23 Maij.

Laus Deo, & Domino nostro Iesu
Christo.

4 2

PATER NOSTER, &c.

Matth. 6.

Per Ioannem Saceridem.

O Cultor aulæ sidereæ Deus,
Christi parens, & Christigenum omnia
(nium,

Da nomen, expressa per omnes

Laude tuum celebretur oras.

Et liberatos à Satanae iugo

Nos porrò regno suscipe pie tuo,

Sanctumq; seruos nos regignat

Pneuma tibi, moriente carne.

Vt sic uoluntas hinc placeat tua

Nobis, ministris ut placet igneis:

Vt hi suprema coeli in arce,

Nos quoq; sic tibi pareamus.

Nobis egenis corporea insuper

Quotidie fer subsidia obsecro,

Victum, ac amictum, ac sanitatem,

Coniugium quoq; liberosq;.

Digni negamur muneribus tuis?

Tu mitte noxam quæso rogantibus:

Nam nos quoq; omni debitori

Nostro animum placidi fauemus.

Ne nos relinquant in dubia pater

Tentatione, at faucibus eripe

Nos Ditis atri: est quippe regnum,

Visq; & honor tibi sempiternus.

GRATIAS

53
GRATIAS AGO TIBI PATER,

Ec. Matth. 11.

Per eundem.

TE pater laudo, tibi Rector axis,
Terræq; offero gratias,
Quod tua abscondens placita à superbis,
Et prudentibus, indices
Paruulis, quicumq; humili uocantes
Assistunt mihi pectore,
Cum stiti. Certè pater hæc uoluntas
Est cantanda mihi tua.
Cuncta tu cedis mihi, meq; nemo
Dempto te Genitor uidet.
Teq; scit nemo, nisi natus, & cui
Natus lumina dat noua.
Ergo mortales properate cuncti
Ad me, quæcis onus improbum,
Et graues turbant animum labores:
Gratis uos ego recreo.
Huc, meum portate iugum: meoq;
Et mites, & humillimi
Cordis, exemplo fieri studete.
Sic demum requiem pij
Sentiunt ueram, neq; temporalem.
Læto pectore. nam iugum
Commodè ferte meum, & haud molestum
Correctis onus est meum.

54
CANTICVM MARIAE MATRIS
Christi. Luc. 1.

Per eundem.

EXtollit Dominum mens mihi, & exilit
Seruatore Deo spiritus in meo:
Cum respexit amanter
Me uilem famulam suam.
Fœlicem ueniens hinc generatio
Omnis me referet, quod mihi præpotens
Fecit grandia Rector:
Sit nomen celebre illius.
Quin eius pietas sine caret quoq;
Nec, pertæsus uti nostra piacula,
Vlla etate timentes
Ipsam destituet grauis.
Robusta Dominus mira facit manu,
Confundit tumidum cor, premit illius
Et conata, potentes
Detrudit folio e suo.
Sustollitq; humiles, cordeq; paupere
Quicumq; esuriunt, exaturat bonis:
Ac dimittit inanes,
Frustraturq; ope, diuites.
Isrelem puerum suscipit in suum:
Hoc illi pietas, hoc Abrahæ datâ,
Illiusq; fideli
Persuadet soboli fides.

BASILEAE, EX OFFICINA
Ioannis Oporini, Anno salutis humanae
M. D. LVI. Mense
Octobri.

OCN 899062364